

HBL

HUFVUDSTADSBLADET

Kyrkan kivas om kollekten

Kvinnoprästmotståndare och laestadianer subventioneras med allmänna kollektmedel.

Församlingar har klagat över att de måste samla in pengar till organisationer som de egentligen inte skulle vilja stödja. Svenska Lutherska Evangeliföreningen, SLEF, som vägrar samarbeta med kvinnliga präster, får alla de kollektslantar som samlas in under tre söndagar i samtliga kyrkor i Borgå stift. Också Laestadianernas fridsföreningars förbund får kollektmedel. Detta trots att laestadianrörelsen har varit i hetluften efter pedofilavslöjanden och uppmaning om barnaga.

De församlingar som inte vill stödja kontroversiella organisationer, kan i dagsläget inte göra annat än försöka placera insamlingarna på söndagar då det är nästan tomt i kyrkan.

Orsaken till att kollektintäkterna från vissa söndagar styrs till kyrkliga konservativa kretsar som ofta har koppling till väckelserörelserna, hänger ihop med att det här är grupperingar som är aktiva och har stor makt bland förtroendevalda och tjänstemän i kyrkan.

NYHETER/FINLAND 2

Grönas ordförande Ville Niinistö vill vara tuffare

NYHETER/FINLAND 4

Dyrast i landet

SPORT 46

1/10

av de sökande antas till finska lärarytbildningar. På svenskt håll är motsvarande siffra 1/4.

NYHETER/FINLAND 8

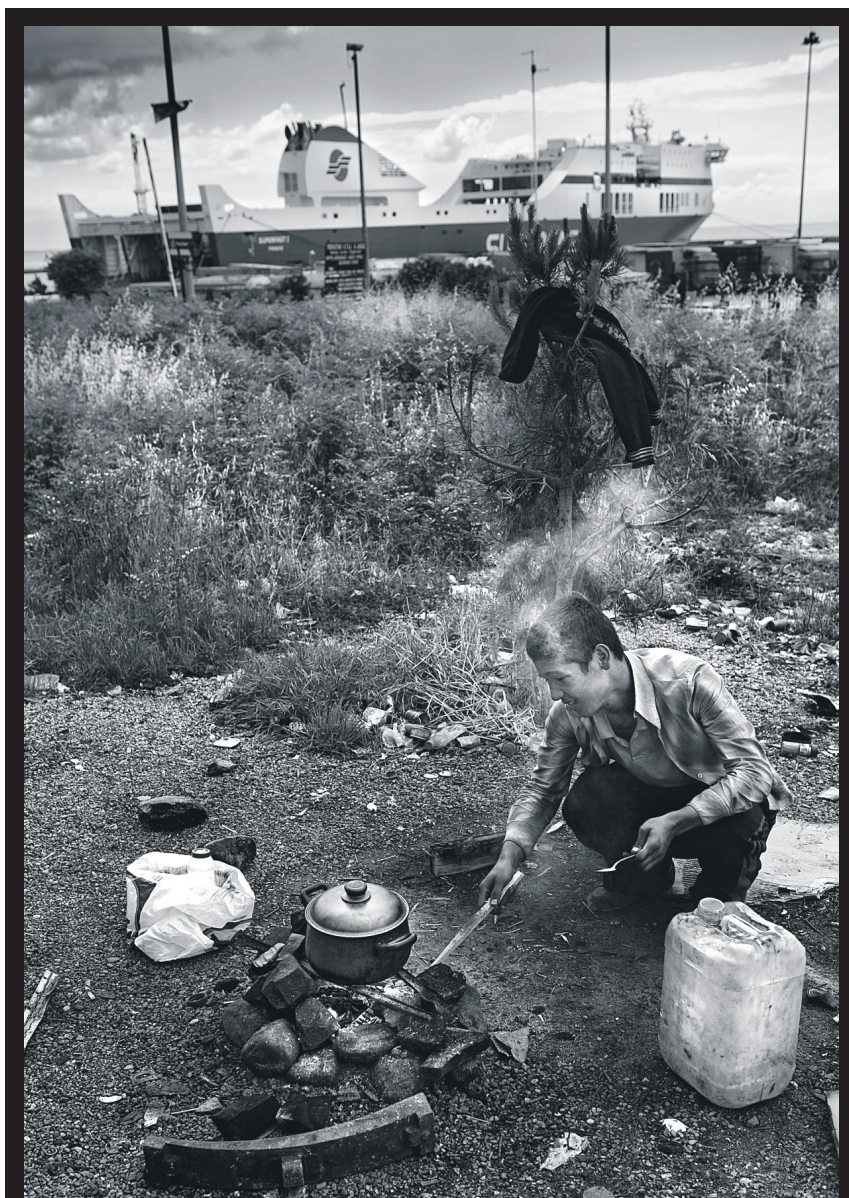
"Vi har alltså en traditionell, levande högkultur, kombinerat med en yttlig, bjäfsig tingeltangelkultur."

ANNA-LENA LAURÉN
I dagens kulturessä på sidan 26.

Turista på takåsarna i Helsingfors

Förhandlingar förs mellan fastighetsägare och ett företag som vill leda rundturer över takåsarna i centrum av Helsingfors.

NYHETER/FINLAND 10

KARL VILHJALMSSON

Fångade i Europa

Förra veckan 150 personer, i maj 600 personer, i år över 1400 personer. Så många har drunknat i Medelhavet i jakten på ett bättre liv i Europa. Hbl har besökt Grekland, ett av EU:s största mottagarländer som är så hårt pressat att människorättssituationen där underkändes på hög nivå i våras.

MITTEN/FOKUS 17

Hård kamp på rullskridskor - med glitter, punk och blodutgjutelse

MITTEN/FOKUS 24

hbl.fi ■ Videoklipp från sambakarnevalen finns på hbl.fi.

Nyheter	2	Kultur & nöje	26
Finland	2	Dagbok	32
Världen	12	Resor	38
Ledare	14	Sport	42
Debatt	15	Serier	51
Mitten	17	Tv & radio	54
Fokus	17	Väder	56

VECKA 23 NR 157 001370-11-23

Paradiset Europa

Varje dag försöker tiotusentals människor med livet som insats ta sig in i Europa. Många dör på vägen. Många fler tvingas inse att det de trodde var Paradiset i själva verket är Helvetet.

Har du vandrat i månader och väntat i år så kan du gärna vänta lite till.

Och det gör de, i det som kommit att bli en symbol för porten till himmelriket – Greklands tredje största stad Patra, där de för tusentals utomeuropeiska män begärliga långtradarna måste passera på sin väg mot de ännu mer begärliga lastfartygen som ska vidare till Italien.

Där långtradarna viner förbi på strandgatans smala körfiler ljuder deras dova signalhorn likt ironiska hälsningar till männen som i slitna klungor väntar utmed tomma trottoarer. Så gott som varje gång tar en eller flera av dem upp en våghalsig jakt för att hinna fatt långtradaren. När han fram kommer han att försöka klättra in under underredet och kanske vidare till motorutrymmet där en ihållighet kan bli det gömställe han behöver för att ta sig ut ur Grekland. När han inte fram faller han – ibland med dödlig utgång, ofta med smärre skador.

– Är du tillräckligt desperat tar du till vilka medel som helst för att komma bort. Den som kan spara pengar för att köpa en plats i en container. Den som inte kan försöker smugla ut sig själv, säger afghanskfödda tolken Nasar Dilaor

från organisationen *Läkare i världen*.

Det är den sistnämnda gruppen vi hittar vid ett övergivet järnvägsspår bara ett stenkast från hamnen. I brist på alternativ bor hundratals smutsiga män i papplådor täckta med bråte man kommit över. Många dagar stänger myndigheterna vattnet helt och hållet. Andra dagar mejar polisen ner deras pappbyggen. Mathjälp får de ibland men för det mesta tigger någon ihop en euro som räcker till ett paket spaghetti och i bästa fall något ägg som man tillreder över öppen eld utomhus. Förhållandena kan inte ens med bästa vilja kan kallas drägliga och det vet männen om.

– Djur. Vi är som djur. Jag trodde Iran var helvetet men helvetet har vi hittat i Grekland, säger en av de afghanska män som omringar oss då vi närmar oss deras läger.

Mellan dem och de himmelska lastfartygen med destination Italien har myndigheterna byggt kilometervis av taggtrådsförsedda gallergrindar. Effekten av hindret är marginell.

– Tjuugo gånger har jag försökt. Tjuugo gånger har jag misslyckats. Nu vill jag hem till Afghanistan för där kan jag dö på en gång i ett bomb-

attentat. Här dör jag på nytt varje dag och efter varje misslyckat försök att lämna detta land, säger **Ghukam** som flytt det stridshärjade Kandahar.

Många fler ger inte upp.

Gång på gång tar de sig in i långtradarnas motorutrymmen. Gång på gång tar hundförsedd polis fast dem ombord på fartygen eller senast då de sätter foten på italiensk mark. Gång på gång förpassas de efter hårdhänt behandling tillbaka till den här övergivna järnvägsgränden, till pappkartonger som smulas sönder i regn.

Där sitter de sedan och slipar på planen att försöka rymma igen. Igen. Och igen.

– Hundbett då polisen tagit dem, benskadorna eller -brott de fått när de försökt hoppa på långtradare, magproblem för att de äter dåligt, svåra psykologiska problem, räknar **Mariami Papanikolaou** upp.

Hon koordinerar arbetet i den två våningar höga biståndsbuss intill hamnområdet där *Läkare i världen* kostnadsfritt vårdar djupa sår som uppstår när tusentals och åter tusen-

TEXT Jeanette Björkqvist
FOTO Karl Vilhjálmsen
i Grekland

Migration

”

– Tjugo gånger har jag försökt. Tjugo gånger har jag misslyckats. Nu vill jag hem till Afghanistan för där kan jag dö på en gång i ett bombattentat. Här dör jag på nytt varje dag och efter varje misslyckat försök att lämna detta land”

Fortsätter på nästa sida >>

Migration

tals papperslösa män försöker förverkliga drömmar om ett bättre liv i något annat europeiskt land. För de är alla män och drömmarna är till stor del byggda på de orealistiska skrönor som människosmugglarna generöst berättat för dem. Skrönor sprids vidare till andra nödställda som flytt upprivande konflikter och nu söker ett bättre liv långt borta från konflikter och misär.

Om hur alla i Europa har egna bilar. Om hur alla har ett eget rent och fint hus. Om hur många jobb det finns. Om hur bra lön man får. Om hur det problemfria livet väntar i paradiset Europa dit man kommer för de några tusen euro familjer eller byar kan samla ihop för att få iväg en av de sina. Om hur välkommen man är.

Men i stället står och sitter de nu här, mitt i helvetet i Patras; smutsiga, illaluktande, hungriga och fylla av frågor som de överöser vår tolk med:

– Har alla i Skandinavien rätt till asyl? Måste någon bo utomhus i ert land? Tycker ni att Grekland ska få kalla sig ett europeiskt land som håller oss så här? Kan ni hjälpa oss? Vad ska vi göra?

Grekland har kört på grund när det gäller hanteringen av migrations-

strömmen över gränsen från Turkiet. Det finns hyllmeter av dokumentation om hur asylsökande häktas vid gränsposteringarna, om hur de blir inlåsta i fängelseliknande förhållanden, om hur de, ifall de släpps fria, måste leva på gator och i parker för att det inte finns någon annan plats, om hur de varken har rätt till hälsovård eller någonting annat, om hur de utnyttjas som svart arbetskraft, om hur myndigheterna håller dem i helt eller delvis papperslöst limbo i årtal, om hur de varje morgon i tusentals köar till polisen för att kanske få förlängt tillstånd att fortsätta vänta på ett permanent besked som nästan aldrig kommer.

År 2008 bedömde FN:s flyktingorgan UNHCR att en asylsökande i Grekland hade en chans på under 0,1 procent att få ett positivt besked i första instans. Situationen har inte förbättrats.

Europeiska människorättsdomstolen underkände i våras med ett prejudikat människorättsläget i EU-landet Grekland. Det betyder att en lång rad länder för tillfället inte tillämpar den så kallade Dublinförordningen på människor som kommit via Grekland. Finland var sent med att följa efter men gjorde det i alla fall i våras. Lyckas någon ta sig ut från den alltså, mot EU:s egentliga reg-

ler, åtminstone just nu, stanna i det andra landet.

Den grova bedömningen är att det trots detta i dag lever långt över en halv miljon asylsökande med olika slag av mer eller mindre värdelösa tillstånd i Aten. Dagligen passerar tusentals fler över gränsen från Turkiet.

En del åker fast, andra går under jorden för att undvika att Grekland tar deras fingeravtryck och på så sätt läser dem vid landet. Många av dem är regelrätta flyktingar, andra är människor som söker ett bättre liv i Europa. Men i det överbelastade grekiska systemet blandas alla samman. Av den kritikstorm landet fått från människorättsorganisationer handlar en del om att det i stort sett är omöjligt för asylsökande att göra sig hörda i en icke-existerande myndighetsbehandling som inte gör skillnad på vem som söker asyl av legitima orsaker och vem som söker asyl i brist på andra metoder att få stanna i Europa.

Flyktingorganisationerna är nöjda över att missförhållandena i Grekland erkänts men pekar nu på att läget inte är bättre i exempelvis Malta eller Italien som också är stora mottagarländer för bland annat nordafrikaner som söker trygghet och bättre liv i det som antas vara det europeiska paradiset. Det betyder

att varje person – barn och vuxen – som lyckas lämna lägren där omedelbart skickas tillbaka till odrägliga förhållanden som förvärrats efter att vårens oroligheter i Libyen, Tunisien och Egypten drivit ännu fler på flykt.

Den katastrofala situationen kan inte enbart skyllas på att Grekland, Italien, Malta eller Spanien misskött sig. Länderna bara råkar ligga till så att det är dit människor som flyr Irak, Afghanistan, Somalia, Sudan, Tunisien, Marocko, Algeriet, Egypten och Syrien lättast kan ta sig – i långtradarcontainrar, till fots eller i ranka småbåtar som dagligen skördar tiotals liv.

Men övriga Europa har på olika sätt av sagt sig ansvar. Klarast formulerades den njugga inställningen av Tysklands inrikesminister **Hans-Peter Friedrich** som för ett par månader sedan rök ihop med Italien efter att landet värdjat om EU:s hjälp för att klara av alla de nordafrikaner som dagligen anländer till gränsön Lampedusa.

– Italien måste lösa sitt flyktingproblem själv och inte dumpa det på andra EU-länder. Det här är Italiens problem.

Men Italien, likt de andra gränsländerna som bär migrationsbördan, hävdar att EU inte längre kan från-

säga sig politiskt ansvar för situationen. Europarådet håller med och säger att det är dags för övriga EU att sluta prata och börja agera.

Det tycker också **Fothis Parthenidis** som förestår det enda hemmet för asylsökande föräldralösa barn och unga i miljonstaden Aten.

– Ni måste förstå att Grekland har förlorat det här spelet. Det är bara en tidsfråga innan det här är hela Europas problem.

Han, liksom alla andra som arbetar med immigranterna, vet att det finns en lista länder dit många är på väg, med vilka medel som helst. Antalet asylansökningar från i fjol talar sitt tydliga språk: Omkring 50 000 ville till Frankrike och Tyskland, fler än 30 000 till Sverige. Rejält över 20 000 personer ville till Belgien och Storbritannien.

Drygt 3 000 ville till Finland.

Själv stöder Fothis Parthenidis inte, så som många människorättsaktiviteter, idén om öppna gränser utan tvärtom tror han att den restriktiva linje exempelvis Finland håller antagligen är den rätta på sikt.

– Europa kan inte bara öppna gränserna och låta precis alla komma. Många kommer för att söka jobb eller bättre levnadsstandard utan att förstå att Europa inte kan rädda alla. Men vi måste prioritera dem som

<< **PÅ VÄG.**

Varje dag försöker tiotals människor att ta sig ombord på långtradare som måste passera staden Patra. Få av dem lyckas.

< **SLUT.**

Jafary är den enda äldre som orkat följa med sin familj ända fram till en övergiven gård i Aten där tre afghanska familjer gömmer sig. Innan det bodde de tillsammans ute i parkerna kring metrostationen Attiki.

↑ **LÅNG VÄG.** Människorna som anländer till något av Europas gränsländer har många gånger vandrat tusentals kilometer via flera länder. Resorna kan ta månader, eller ibland år.

på riktigt behöver asyl på grund av konflikter, för de är många.

Problemen uppstår nämligen då restriktioner och skärpta gränsbevakningsmetoder drabbar människor som enligt rådande internationell lag har rätt att stanna och metoderna för att sälla ut dem inte finns. Då hamnar redan hårt drabbade människor på italienska, grekiska och spanska gator där de sedan lever som djur, ofta i många år.

– Det största problemet är att EU-länderna är så negativa mot att ta emot flyktingar och asylsökande. Attityderna har skärpts och i stället för att följa regler vi kommit överens om handlar allting om hur det ska gå att stänga gränserna. Det är inte bara politikerna. Det är en bred opinion som gör mig oerhört orolig, säger **Thomas Hammarberg** till Hbl.

Han är Europarådets människorättskommissionär i Strasbourg och har en lång karriär som försvarare av mänskliga rättigheter bakom sig, bland annat som tidigare generalsekreterare för Amnesty och Rädda barnen i Sverige.

För honom står dagens Europa för en sällsynt tragisk världssyn där till synes ingenting berör dem som bor innanför fästningens murar.

– Det saknas empati. Bara i år har ettusen människor som försökt ta sig

över Medelhavet i små båtar drunknat men det finns ingen känsla för tragedierna. Att människor i sin desperation tar till sådana metoder väcker ingen uppmärksamhet.

EU verkar också ha glömt att det finns internationella överenskomelser, FN:s flyktingkonventioner bland dem, som civiliserade stater förbundit sig till.

– Det är regler vi just nu skiter i och det går inte att fortsätta i detta spår.

Hammarberg medger dilemmat i att folk på jakt efter bättre livskvalitet blandas samman med dem som formellt uppfyller asylkriterierna men han påminner om att varenda individ som beger sig iväg på en resa bort från hemlandet har sina egna godtagbara skäl.

– De som lämnar hopplösa liv för att söka en nystart i livet har ingen absolut rätt att stanna. Men Europa kan inte bara skicka bort dem innan de länder där demokrativägen varit fram stabiliserad. Vi kan och ska ta emot fler när de behöver det. Grekland och de andra länderna ligger i frontlinjen men kan inte längre lämnas ensamma. De andra EU-länderna måste ta mer ansvar för den här situationen är ohållbar.

Fast det har Europarådet påtalat, om och om igen. EU har svarat med att bygga allt högre murar utåt. Och

"Ni måste förstå att Grekland har förlorat det här spelet. Det är bara en tidsfråga innan det här är hela Europas problem."

33 600

personer sökte asyl i de åtta sydeuropeiska länderna 2010. Största delen av dem är från Asien (45 procent), därefter från Afrika (25 procent)

medan EU skärper sin gränsövervakning för att hålla alla utanför så mår människohandeln, där mer och mindre organiserade smugglare skor sig på andras desperation, allt bättre.

Alla ensamma män, kvinnor och familjer vi träffar har gett sig iväg från krig och konflikter, mot ett Europa där de trodde att man kan bygga ett liv i trygghet.

Om och om igen frågar vi vart de vill och vad de förväntat sig att de ska finna i Europa. Om och om igen får vi samma svar.

– Tyskland, Belgien, Skandinavien, Storbritannien. Där finns lugn, ro, eget hus, bättre liv. Vi behöver inte pengar. Vi vill bara ha ett bra och tryggt liv.

Någon nämner möjligheten till utbildning, språkkunskaper och arbete som inte fanns hemma. Många fler tror att paradiset finns där av sig självt, om man bara lyckas lämna Grekland.

Och har du levit i flykt undan krig i halva eller hela livet är kanske föreställningen om vad som är ett paradiset någonting annat än för den som levt sitt liv i trygghet.

– Att inte behöva sota ute, att inte bli jagad, att inte vara rädd. Att barnen får mat, att inte behöva flytta, att

ingen attackerar dig på natten. Det är det enda vi behöver.

Den tryggheten finner de inte i den ekonomiska krisens Grekland där allt fler retat upp sig på ett ökande icke-europeiskt inslag i gatubilden. Det senaste året har hårdföra fascistgrupperingar tagit ett stryppgrepp på immigranter som lever ute i parkerna och attackerar nattetid är vanliga.

Dem har också de afghaner som i snart ett år demonstrerat på universitetsområdet i centrum av Aten känt av.

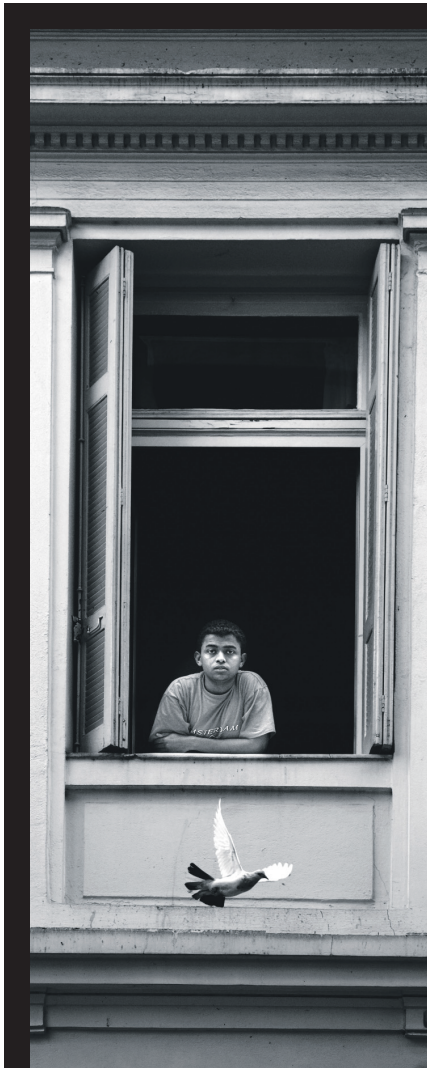
– Vi kan inte sova längre. Vi vill bort men vi får inte lämna Grekland för vi har inte de rätta dokumenten, säger en av männen.

Han har sedan hösten stått vid det lilla torget och, liksom de andra, krävt att polisen, som är den grekiska myndigheten som avgör asylfrågor, ska ge ett permanent uppehållstillstånd. Det finns ingen gnista i hans trötta blick när han drar fram den hopskrynkade A4:a som är allt han har. Pappret står som symbol för vad han är: Ett underkänt Dublinfall som får stanna på nåder eftersom han inte kan deporteras till kriget i Afghanistan.

– En gång kom jag ända till Stor-

Fortsätter på nästa sida >>

Migration

← **HOPPFULL.** Föräldralösa somaliskfödda Hassan, nu 18, ville komma till sin halvfarbror i Helsingfors. Försöket föll på DNA-provet. Sin trygghet har han därför fått i Atens enda barnhem för minderåriga asylsökande. Han är snart färdig kock och tror på att han en dag ska få ett bra jobb i något annat europeiskt land.

↑ **OVISS FRAMTID.** Mam-morna Azizi och Sakina har svårt att förklara för barnen Mirzad, Mohamad, Mirza och Khavari varför polisens hundar attackerar dem ibland om de går utanför den övriga husgården i Aten.

britannien med falskt pass. Så hittade polisen mig och spårade mina fingeravtryck till Grekland. Därefter tog jag mig till Belgien i en container. Också där blev jag fast och skickad tillbaka. Nu vet jag inte vad jag ska göra. Åker jag till Afghanistan dör jag. Men stannar jag här dör jag också. Så jag måste kanske försöka komma vidare, en sista gång.

Bland de människor vi träffar under en veckas resa bortom de grekiska turistidyllerna myglas det inte med metoderna. Man kan, så som männen i Patra, försöka ta sig in i långtradarnas motorutrymmen. Man kan försöka ta sig ombord på fartyg och gömma sig där med hopp om att smyga sig in i Italien och vidare mot Tyskland. Man kan betala för en plats i en rank båt eller container lastad med människor. Man kan också betala för falska pass, klä upp sig och gå genom flygfältets säkerhetskontroll som en till synes godkänd person.

Eller så man kan göra som man gjorde då man lämnade hem och hus – vandra i veckor, eller månader, för att nå gränsen och hoppas på att den vägen kunna ta sig till ett annat land.

Så tänker i alla fall de familjer göra som vi hittar i ett fuktigt och över-

givet hus nära den oroliga stadsdelen Attiki.

Ösregnet som överraskade Atenborna har nyss sinat och lämnat efter sig en gytjevälling som täcker den smutsiga gården bakom en stängd port. I det borte hörnet myllrar rättorna omkring i jakt på föda. Bakom ett lakan döljer sig ett hål som kan kallas toalett.

I ett litet dörrlöst rum har golvet täckts med mattor som tjänar som madrass för sju vuxna och sex barn. Just nu har de tak över huvudet vilket de inte haft under de månader de likt några hundratusen andra immigranter sovit utomhus i Atens parker eller på tomma korgbollsplaner.

El eller vatten finns inte men när fukten från regniga dagar kryper in värmer man sitt tillhåll så gott det går med hjälp av ett stearinljus eller två.

– Ibland får vi mat av kyrkan. Ibland söker vi den i skräpkorgar. Ibland åter vi inte, säger **Gholam**, pappa till två av de barn som bor här.

Via vår tolk beskriver han den stund av själsfrid han känner för att de tillfälligt hittat en plats på golvet i den här övergivna stenbyggnaden. Då han, hustrun och barnen bodde ute låg de som öppna måltavlor för de fascister som redan en längre tid attackerat immigranterna. Nu kan

de gömma sig bakom en övergiven fasad.

– Vi ska snart packa det lilla vi har och bege oss mot gränsen. Vi har vandrat från Afghanistan så vi kan vandra vidare. Här finns inga möjligheter för oss. Här finns ingenting mörkare än den svarta färgen och vad som helst är bättre än att leva utomhus med barnen, säger trebarnsmamman **Sakina**.

Men också i misär lever hoppet om någonting annat, någonting bättre. Det fick föräldrarna att packa det nödvändiga och till fots bege sig de mer än 4000 kilometerna via Iran och Turkiet mot Grekland. Hoppet växer vidare i barnen.

– Jag skulle vilja gå till skolan men hundarna jagar oss så nu måste jag vara här. Det är tråkigt för vi har inte el eller vatten så ibland är det väldigt kallt att sova, säger sjuåriga **Zahra**.

Hon minns att glassen i Afghanistan var väldigt mycket godare. Fast egentligen kanske mycket mer än glassen i det gamla landet trots allt var bättre än en ovisst tillvaro på en övergiven gård där familjerna kämpar med rättorna om maten.

– Men vi kan inte åka hem för där är krig så jag vill åka till Tyskland. Där ska jag bli journalist.

Jämnåriga **Maryam** vill bli matematiklärare i Frankrike och ett år

"Här finns inga möjligheter för oss. Här finns ingenting mörkare än den svarta färgen och vad som helst är bättre än att leva utomhus med barnen."

235 900

personer sökte asyl i EU:s olika länder 2010. Det är mindre än hälften av hela världens asylansökningar. Av samtliga ansökningar rikades 3000 till Finland.

yngre **Mahnaz** tandläkare i Kanada. Åttaåriga **Mohammad** sitter tyst och tecknar koncentrerat på pappren vi gav till honom. Han funderar en stund och meddelar sedan att han ska bli polis i Kanada.

Ingen av de vuxna som sitter fast i det europeiska fångelsystemet som i deras fall heter Grekland inflikar att sannolikheten för att barnens drömmar kommer att förverkligas inte ser särskilt ljus ut. Endera måste de återvända till ett hemland som rivits sönder av konflikter, eller så måste de stanna här och hoppas på att en dag få dokument som berättigar till ett drägligt liv någonstans.

När vi ska gå sticker Mohammad blygt fram konstverket som han arbetat på.

På den finns en stridsvagn och några poliser som skjuter mot en grupp liggande människor. Teckningen är signerad med hans namn, korrekt nerplitat med stora västerländska bokstäver som används i länder han aldrig har besökt.

jeanette.bjorkqvist@hbl.fi
karl.vilhelmsson@hbl.fi

Samtliga intervjuade har uppgett hela sina namn men Hbl har med hänsyn till deras säkerhet valt att endast återge förnamnen.